

Винограденко Сергій

к.е.н., старший викладач кафедри геодезії, картографії та геоінформатики
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,
м. Харків, Україна

Serhii Vynohradenko

Candidate of Economic Sciences (PhD), Senior Lecturer at the Department of Geodesy, Cartography and
Geoinformatics in the Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchayev,
Kharkiv, Ukraine

**ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В
УКРАЇНІ
ECONOMIC ASPECTS OF MECHANISM OF DEVELOPMENT OF THE LANDED
RELATIONS IN UKRAINE**

Земля виступає найважливішим ресурсом планети, без якого неможливе життя на ній, вона є предметом і засобом праці, базисом розміщення продуктивних сил, основою для відтворення економічного зростання. При переході економічних відносин до сучасних ринкових в Україні виникає нагальна потреба у ефективному розвитку та використанні земельних ресурсів. Однією з головних проблем тривалого і не завершеного процесу реформування земельних відносин відповідно до концепції сталого розвитку вважаємо відсутність ефективного механізму стимулювання, розроблення і використання інновацій у процес сільськогосподарського виробництва. Ціль даного дослідження полягає у визначенні економічних аспектів та структури механізму розвитку земельних відносин з урахуванням концепції сталого розвитку, встановлення пріоритетних напрямів розвитку земельних відносин на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів землекористування в Україні.

Сталий розвиток земельно-ресурсної сфери значною мірою залежить від процесів, які відбуваються в системі відносин власності. Тому особливої актуальності набуває більш глибокий аналіз досліджень в напрямку формування та реалізації економічних механізмів розвитку земельних відносин. Істотний внесок у проблематику розвитку земельних відносин внесли дослідження широкого кола вітчизняних науковців, таких як В. А. Андрійчук, Д. І. Бабміндра, І. К. Бистряков, О. І. Гуторов, Б. М. Данилишин, Д. С. Добряк, А. Г. Мартин, Л. Я. Новаковський, О. С. Новоторов, А. М. Третяк, О. В. Ульяновченко, М. А. Хвесик, В. Й. Шиян та інших.

Земельна реформа як процес цілеспрямованого й послідовного вдосконалювання системи земельних відносин і економічних методів їхнього регулювання почала проводитись без попередньої підготовки. Були відсутні науково-обґрунтована концепція й програма земельних перетворень, законодавча й нормативна база, не було системи управління земельною реформою, правового, економічного й організаційного механізмів регулювання та розвитку земельних відносин [1]. Розробка даного механізму є першочерговим завданням та основою подальших дій в напрямку збереження та відтворення земельних ресурсів України. На основі цього подальший розвиток земельних відносин розглянемо з точки зору економічних аспектів механізму розвитку земельних відносин, які відображено на рис. 1.

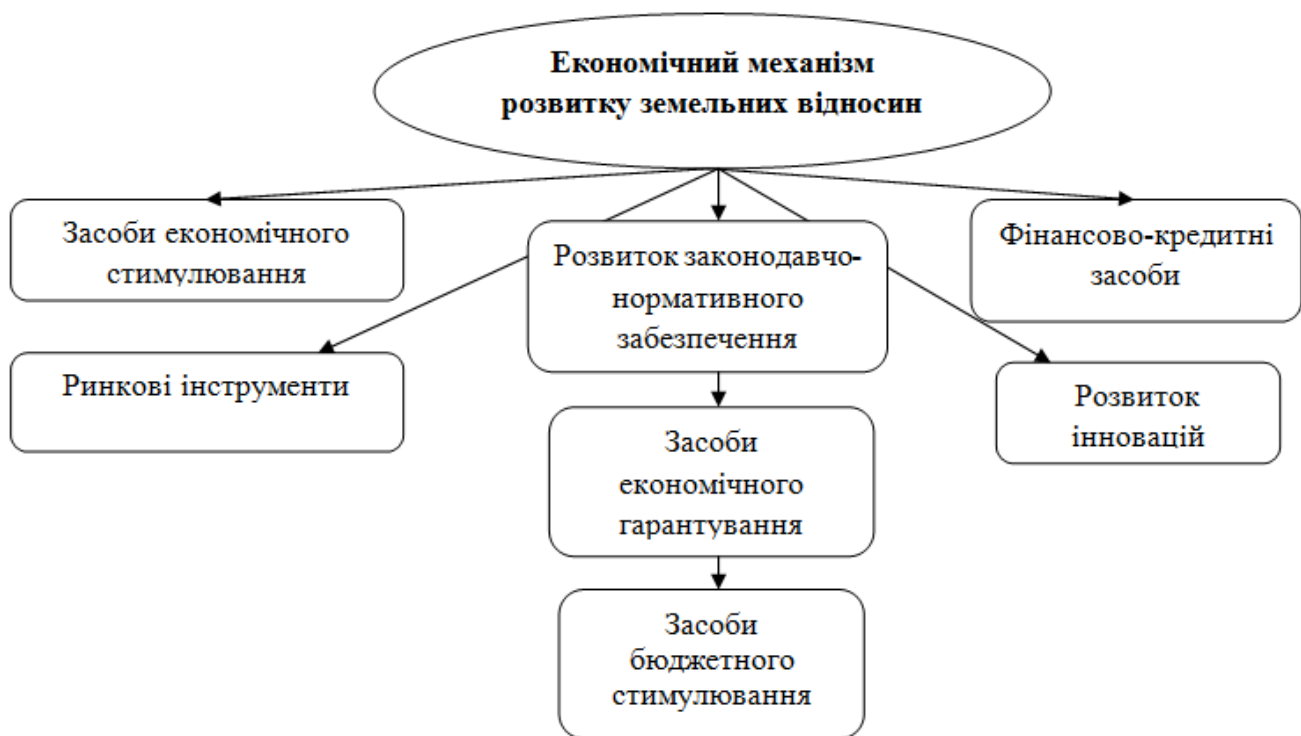

Рис. 1. Економічні аспекти механізму розвитку земельних відносин

Наведений рисунок дає можливість чітко визначити зокрема тільки структуру економічного механізму, спрямованого на вдосконалення земельних відносин з метою обґрунтування конкретних засобів для формування системи збалансованого використання та відтворення земельних ресурсів. Запропонована схема не є повною та вичерпною, але спрямовує на важливість визначення концептуальних економічних аспектів до формування та здійснення ґрунтовних перетворень для завершення земельної реформи в Україні.

Виділені групи аспектів дають можливість окреслити напрями економічного механізму впливу на суб'єкти земельних відносин для забезпечення сталого землеволодіння та землекористування.

Засоби економічного стимулювання є одними з найбільш вагомих важелів заохочення землекористувачів до ефективного використання та охорони земельних ресурсів. Засоби економічного стимулювання земельних відносин характеризується системою заходів економічного впливу, спрямованих на реалізацію земельної політики держави, забезпечення прав землевласників і землекористувачів, встановлення соціально справедливих платежів за землю, економічне стимулювання до раціонального й ефективного землекористування.

Основні засоби економічного стимулювання раціонального використання і охорони земель в Україні закріплені в ЗКУ і включають [2]: заохочення за поліпшення якості земель, підвищення родючості ґрунтів і виробництво екологічної продукції; надання коштів державного або місцевого бюджету для відновлення земель, порушених не з вини фермерів; надання пільгових кредитів фермерам, які здійснюють заходи спрямовані на раціональне використання і охорону земель; часткова компенсація з коштів бюджету, зниження доходу внаслідок тимчасової консервації земель порушених не з вини фермерів; звільнення від плати за земельні ділянки, що перебувають на стадії сільськогосподарського освоєння або поліпшення їх стану у період передбачений проектом проведення робіт.

Засоби економічного гарантування спрямовані на акумуляцію та розподіл коштів на випадок виникнення екологічного дисбалансу внаслідок негативної дії природних та антропогенних чинників. Питання наукового обґрунтування механізму та процедури проведення земельних аукціонів як ефективного ринкового інструменту, залишається надзвичайно актуальним і потребує всебічних досліджень [3].

Фінансово-кредитні засоби вирішують завдання, з одного боку, активізації та ефективного використання довгострокових фінансових ресурсів спрямованих на раціональне та ефективне земле господарювання, а з іншого – вирішенню цілого ряду соціально-екологічних проблем. В основі бюджетних засобів лежить принцип платності за використання та володіння землею. Формами плати за землю є земельний податок, орендна плата та нормативна ціна землі. Інноваційні засоби розвитку земельних відносин представляють собою надзвичайно ефективні засоби раціоналізації та екологізації господарських процесів на землі.

Перелік використаних джерел:

1. Природно-ресурсна сфера України: проблеми сталого розвитку та трансформацій / Під заг. ред. чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина. – К.: ЗАТ «Нічлава». – 2006. – 704 с.
2. Земельний кодекс України [Електрон. ресурс]: від 25.10.2001 р. №2768-14; станом на 18.01.2018 р. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
3. Кривов В. Адаптивно-ландшафтна система землеробства – основа еколого-безпечного землекористування [Текст] / В. Кривов; НУБіПУ // Землевпорядний вісник. – 2010. – №1. – С. 8-10.

УДК 323/338

Владимир Ольга

Докторант

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя,
м.Тернопіль, Україна

Olha Vladymyr

Doctoral, Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
Ternopil, Ukraine

ВПЛИВ НЕУСВІДОМЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ EFFECTS OF NATIONAL IDEA IGNORANCE ON THE UKRAINIAN ECONOMY DEVELOPMENT AND ON MANAGEMENT'S FEATURES

Дедалі виразнішого характеру геополітичних трансформацій та економіко-політичної нестабільності набирають умови ведення бізнесу, що вимагає вдосконалення засобів управління як загальноекономічними процесами країни, так і окремих суб'єктів господарювання. Швидкі та непередбачувані зміни зовнішнього середовища потребують швидкого та ефективного управлінського реагування. Тому гострою дилемою сьогодення є симбіоз двох важливих умов розвитку кожної системи (чи то організації, чи держави): 1) пристосування до мінливого зовнішнього середовища; 2) збереження власної ідентичності та відстоювання власних інтересів.

Якщо ж говорити на рівні держави, то слід вивести так званий загальний знаменник загальнодержавних спільних інтересів країни, який дозволить побудувати вектор економічного розвитку відповідно до її національних інтересів та можливостей. Для цього слід провести глибокий аналіз державного потенціалу особливостей її історичного формування за різними сферами: людський потенціал країни, природно-ресурсний потенціал, історико-культурна спадщина, економіко-політичні тенденції, суспільна поведінка: психолого-світоглядні особливості.

На перший погляд, може виглядати, що дані сфери (окрім економічних тенденцій) не мають прямого впливу на економічні процеси в країні. Проте ми вважаємо, що вони мають безпосередній вплив на показники та особливості економічного розвитку країни, вони визначають особливості ведення національного бізнесу та впливають на формування відповідного стилю управління та поведінки і на рівні держави, і на рівні підприємств та організацій. Разом з тим, ми вважаємо, що дані сфери мають неабиякий вплив на